

Bilaga 2

Metodbeskrivningar

I den här bilagan beskriver vi urval och tillvägagångssätt för de intervjuer och enkätundersökningar som Statskontoret har genomfört i arbetet med slutrapporten i utvärderingen av ombildningen av Polisen.¹

Intervjuer

Vi har genomfört intervjuer i grupp och enskilt med 80 personer inom Polisen. Intervjupersonerna är delvis valda för att fånga in olika delar av organisationen. Vi har träffat personer på alla organisatoriska nivåer och inom alla polisregioner och avdelningar utom avdelningen för särskilda utredningar. Delvis är intervjupersonerna även valda för att de företräder vissa nyckelfunktioner, exempelvis inom nationella operativa avdelningen.

Av de intervjuade är 65 procent poliser och 35 procent civilanställda, och 60 procent är män och 40 procent är kvinnor. I vissa fall har vi själva valt ut intervjupersonerna, medan vi i andra fall har efterfrågat företrädare för en funktion eller organisatorisk enhet och överlåtit urvalet till Polismyndigheten. Intervjuerna har varit semi-strukturerade och i huvudsak genomförts under mars–april 2018.

Fördjupad undersökning av utredningsverksamheten

För att förstå hur omorganiseringen påverkat förutsättningarna för effektivitet och kvalitet i utredningsverksamheten har vi gjort en fallstudie inom polisregion Mitt. Valet av fallstudie motiveras av att Mitt är en medelstor polisregion med en blandning av storstadsproblematik (i Uppsala finns ett särskilt utsatt område) och kommuner som har en tydlig landsbygdskaraktär.

Fallstudien har inkluderat intervjuer med personer på regional nivå, inom polisområde Uppsala samt inom lokalpolisområdena Norduppland och Uppsala. Utöver utredare, förundersökningsledare och chefer på alla tre nivåerna träffade vi även specialistfunktioner av olika slag, till exempel forensisk personal, brotts- och ärendesamordnare och jourförundersökningsledare. Vi har även intervjuat företrädare för den åklagarkammare som området tillhör.

---

¹ I slutrapporten utgår även från de data som Statskontoret samlat in under arbetet med de två delrapporterna 2015 och 2017. Information om denna datainsamling finns i de metodbilagor som publicerats på Statskontorets webbplats.

Undersökningar via e-post

Frågor till arbetstagarorganisationer

Vi har gett arbetstagarorganisationerna Polisförbundet, Saco, Seko och ST möjlighet att lämna skriftliga synpunkter på omorganisationen.

Frågeformulär om utredningsverksamheten

Med utgångspunkt i fallstudien har vi skickat ett frågeformulär till samtliga 27 polisområden, varav 26 har svarat. Undersökningen genomfördes under maj 2018. Frågeformuläret återfinns i tabell 1.

Tabell 1 Frågeformulär till polisområden om utredningsverksamheten

Fråga	Svarsalternativ
Inom vilken organisatorisk enhet finns gruppen eller grupperna där jourförundersökningsledarna ingår?	<i>Lokalpolisområde; Polisområde; Regional enhet, Annat</i>
Inom vilken organisatorisk enhet finns gruppen eller grupperna med jourutredare?	<i>Lokalpolisområde; Polisområde; Regional enhet, Annat</i>
Inom vilken organisatorisk enhet finns gruppen eller grupperna där polisområdets ärendesamordningsfunktion ingår?	<i>Lokalpolisområde; Polisområde; Regional enhet, Annat</i>
Är jourförundersökningsledning en renodlad funktion?	<i>Ja; Nej</i>
Vilka av följande moment utför jourförundersökningsledarna i normalfallet? Sätta lagföringsprognos på ärenden Avsluta ärenden som bedöms inte vara utredningsbara Besluta om förundersökningsbegränsning Analys av ärenden, tex i syfte att identifiera brottsaktiva	<i>Ja; Nej, ingår inte i rollen; Nej, ingår egentligen i rollen men utförs inte; Vet inte</i>
Hur länge har jourförundersökningsledarna i genomsnitt arbetat i sin funktion?	<i>Antal</i>
Hur många av jourförundersökningsledarna har gått den långa nationella fu-ledarutbildningen?	<i>Antal</i>
Vilken bakgrund inom polisen har jourförundersökningsledarna, typiskt sett?	<i>Främst arbete i yttre tjänst; Främst arbete i inre tjänst; Ungefär lika lång erfarenhet av yttre och inre tjänst; Annat</i>
Ungefär hur många ärenden kom in till ärendesamordningsfunktionen under 2017? Antal som inkom direkt från patruller i yttre tjänst Antal som inkom från polisområdets jourfunktion Antal som inkom från PKC Antal som inkom från RLC Antal som inkom från andra enheter inom polisområdet eller från regionala enheter Antal som inkom från andra polisområden inom regionen	<i>Antal</i>

Antal som inkom från andra polisområden	
Ungefär hur många ärenden fördelades av ärendesamordningsfunktionen under 2017?	<i>Antal</i>
Totalt antal ärenden	
Antal som fördelades inom polisområdet	
Antal som fördelades till andra polisområden inom regionen	
Antal som fördelades till polisområden i andra regioner	
Vilka av följande moment utför ärendesamordningsfunktionen i normalfallet?	<i>Ja; Nej, ingår inte i rollen; Nej, ingår egentligen i rollen men utförs inte; Vet inte</i>
Sätta lagföringsprognos på ärenden	
Avsluta ärenden som bedöms inte vara utredningsbara	
Besluta om förundersökningsbegränsning	
Analys av ärenden, tex i syfte att identifiera brottsaktiva	
I ungefär hur många ärenden inom polisområdet initierades samordning av andra organisatoriska enheter 2017?	<i>Antal</i>
Polisområdets jourfunktion	
Ordinarie utredningsgrupper inom polisområdet och lokalpolisområdena	
Annat	
Finns det några åtgärder som ni bedömer skulle kunna göra ärendesamordningen mer effektiv? I så fall, vilka?	<i>Fritext</i>

Enkätundersökningar

I rapporten presenterar vi resultat från fyra enkätundersökningar som vi har genomfört själva eller i samarbete med Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten. Dessa undersökningar genomfördes under hösten 2015, våren 2017 och våren 2018 bland

- polisanställda i lokalpolisområden
- åklagare vid allmänna kammare
- kommunernas socialtjänstchefer
- kommunernas ansvariga för samverkan med polisen.

I rapporten redovisar vi även resultat från de frågor vi har ställt i samverkan med SOM-institutets årliga medborgarundersökningar 2015–2017. Frågorna i SOM-undersökningarna rör allmänhetens förtroende för Polismyndigheten och deras kontakt med polisen.

Alla förändringar som redovisas i rapporten är statistiskt signifikanta med minst alfanivå 5 % ($p = 0,05$).

Enkätundersökning till anställda inom lokalpolisområden

Undersökningen syftar till att kartlägga medarbetarnas syn på resultaten av omorganisationen. I enkäten har vi ställt frågor om till exempel hur medarbe-

tarnas tjänst har förändrats till följd av omorganisationen, hur de bedömer den lokala förmågan att utföra olika aspekter av Polisens uppdrag och hur samarbetet inom myndigheten fungerar.

Inför utskicket 2018 har vi gjort några mindre justeringar i enkäten till följd av delrapportens fokus. Det skedde även vissa mindre justeringar mellan utskicken 2015 och 2017. Huvuddelen av innehållet i enkäterna är dock identiskt, vilket ger möjlighet att följa utvecklingen över tid.

Undersökningen har genomförts som en webbenkät. Fältperioden pågick mellan 26 april och 28 maj. Tre påminnelser skickades ut. Det lades även ut information om enkäten på polisens intranät.

Målpopulation, urval och svarsfrekvens

Undersökningens målgrupp utgjordes av anställda vid något av lokalpolisområdena den 28 februari 2018. Såväl poliser som civilanställda ingick i målgruppen. Urvalet togs fram med hjälp av Polismyndigheten.

I ett första steg stratifierades urvalet på polisregion. Ur respektive av de sju polisregionerna drogs sedan ett slumpmässigt urval om 500 individer, totalt bestod bruttourvalet av 3 500 individer. Svaren har viktats utifrån antalet anställda vid varje region för att vara representativa för riket som helhet.

Undersökningens totala svarsfrekvens uppgick till 26 procent, vilket är märkbart lägre än vid de två tidigare omgångarna.

Bortfallsanalys

Av figur 1 framgår antalet svar och svarsfrekvensen per grupp. Det finns vissa skevheter i materialet. Män och äldre personer är något fler i vår underökning än i populationen. I polisregion Stockholm är svarsfrekvensen något lägre än i övriga landet. Däremot finns det inga betydande skillnader mellan civilanställda och poliser när det gäller svarsbenägenheten. Tabell 2 visas även den förväntade andelen i populationen samt andelen i stickprovet för de olika bakgrundsvariablerna.

Tabell 2 Enkät till anställda i lokalpolisområden, antal och andel svar

		Brutto- urval	Antal svarande	Svars- frekvens	Andel i populationen	Andel i stickprov
Kön	Man	2 072	564	27%	59%	63%
	Kvinna	1 428	337	24%	41%	37%
Åldersklass	-35 år	1 324	212	16%	38%	23%
	36–50 år	1 434	410	29%	41%	45%
	51- år	742	283	38%	21%	31%
Polisregion	Bergslagen	500	129	26%	14%	15%
	Mitt	500	122	24%	14%	15%

	Nord	500	132	26%	14%	16%
	Stockholm	500	95	19%	14%	11%
	Syd	500	124	25%	14%	15%
	Väst	500	127	25%	14%	15%
	Öst	500	111	22%	14%	13%
Anställning	Polisanställd	2 826	745	26%	81%	82%
	Civilanställd	674	160	24%	19%	18%
Totalt		3 500	905	26%	100%	100%

Kommentarer: Tabellen tar inte hänsyn till övertäckning. Uppgifter i bruttourval är förväntat antal i urvalet baserat på anställda i lokalpolisområden den 28 feb 2018.

Inferens vid stratifierat urval

Vid stratifierat slumpmässigt urval behöver svaren viktas för att på ett korrekt sätt kunna representera hela populationen. Vid våra beräkningar har följande metoder använts.

p = proportion

N = population

n = stickprov

Z = z – värde

i = stratum

Punkttestimat för proportion vid stratifierat slumpmässigt urval:

$$\hat{p} = \sum \left(\frac{N_i}{N} \right) * \hat{p}_i$$

Konfidensintervall för proportion:

$$(\hat{p}_1 - \hat{p}_2) \pm Z * \sqrt{(s_2^2 + s_1^2)}$$

Standardfel med ändlighetskorrektion vid stratifierat slumpmässigt urval:

$$s_p = \sqrt{\sum \left[\left(\frac{N_i}{N} \right)^2 * \left(\frac{p_i * (1 - p_i)}{n_i} \right) * \left(1 - \frac{n_i}{N_i} \right) \right]}$$

Konfidensintervall för skillnader i proportion mellan strata:

$$(\hat{p}_1 - \hat{p}_2) \pm Z * s_{\hat{p}_1 - \hat{p}_2}$$

Standardfel för stickprov fördelningen (med ändlighetskorrektion):

$$s_{\hat{p}_1 - \hat{p}_2} = \sqrt{\frac{\hat{p}_1(1-\hat{p}_1)}{n_1} * \left(1 - \frac{n_1}{N_1}\right) + \frac{\hat{p}_2(1-\hat{p}_2)}{n_2} * \left(1 - \frac{n_2}{N_2}\right)}$$

Enkät till åklagare

Undersökningen syftar till att kartlägga åklagarnas uppfattning om samverkan med polisen samt om de har upplevt några konkreta förändringar i samarbetet till följd av Polismyndighetens omorganisation.

En skillnad jämfört med den första undersökning som genomfördes hösten 2015 är att vi 2017 samt denna gång har administrerat enkätundersökningen själva med hjälp av anonyma e-postadresser. Undersökningen hösten 2015 administrerades av Åklagarmyndigheten på grund av sekretess.

Undersökningen har genomförts som en webbenkät. Fältperioden sträckte sig mellan 27 mars och 24 april 2018. Tre påminnelser skickades ut.

Målpopulation, urval och svarsfrekvens

Målgruppen för undersökningen var åklagare anställda vid någon av de allmänna åklagarkamrarna.

Personurvalet gjordes av Åklagarmyndigheten och omfattade samtliga åklagare vid allmänna åklagarkammare. I den tänkta målgruppen utgjorde personurvalet en totalundersökning.

Webbenkäten skickades ut till 832 åklagare. Totalt svarade 392 personer, vilket gav en svarsfrekvens på 47 procent.

Bortfallsanalys

På grund av sekretessen för åklagarnas e-postadresser har vi inte haft tillgång till några registeruppgifter över exempelvis svarspersonernas ålder eller kön. För att hålla enkäten så kort som möjligt har vi heller inte ställt så många bakgrundsfrågor. Vår bedömning är dock att upplevelsen av omorganisationen inte i någon större utsträckning torde ha påverkats av individegenskaper.

Av de svarande är ungefär 14 procent kammarchefer eller vice kammarchefer, vilket kan jämföras med 11 procent i populationen. Det är således en viss överrepresentation av chefer i materialet.

Åklagarmyndigheten kan inte säga något om bortfallets orsaker, exempelvis om det kan röra sig om tjänstledigheter. Åklagare som arbetar i polisregion Väst är något underrepresenterade i materialet och region Mitt är något överrepresenterade (se tabell 3).

Tabell 3 Enkät till åklagare, antal och andel svar

		Antal svar	Svarsfrekvens (%)	Andel i populationen (%)	Andel i stickprovet (%)
Åklagarområde	Bergslagen	29	40,9	8,5	7,1
	Mitt	49	66,2	8,9	12,9
	Nord	33	60,0	6,6	8,7
	Stockholm	99	50,8	23,4	24,9
	Syd	76	50,3	18,1	19,2
	Väst	46	32,2	17,2	12,1
	Öst	34	42,0	9,7	8,9
	Nationella avdelningen	26	41,3	7,6	6,3
Anställning	Chef	53	55,2	11,5	14,1
	Inte chef	322	43,8	88,5	85,9
Totalt		392	47,1	100	100

Enkät till socialtjänstchefer

Undersökningen syftar till att kartlägga hur socialtjänstchefer i kommunerna uppfattar att samarbetet fungerar med polisen i den nya organisationen.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) bekräftar att samråd enligt förordning (1982:668) om statliga myndigheters inhämtande av uppgifter från näringsidkare och kommuner har skett.

Undersökningen har genomförts som en webbenkät. Enkäterna skickades ut den 17 april 2018 och fältarbetet avslutades 14 maj 2018. Fyra påminnelser skickades ut.

Målpopulation, urval och svarsfrekvens

Målpopulationen var alla kommuners ansvariga chefer inom socialtjänsten med ansvar för barn och ungdomar. I stora kommuner där ansvaret är delat mellan olika chefer i olika stadsdelar utgör varje stadsdelschef en egen observation. Detta gav en population på 319 personer. I den tänkta målgruppen utgjorde urvalet en totalundersökning. Av dessa var 19 av olika skäl inte kontaktbara. Totalt svarade 208 respondenter på enkäten vilket ger en svarsfrekvens på 69 procent.

Bortfallsanalys

Av tabell 4 framgår antalet svar och svarsfrekvensen uppdelat på vissa bakgrundsvariabler. Som figuren visar finns det vissa mindre skevheter i materialet. Kommuner i polisregion Mitt och Syd har i högre utsträckning svarat på enkäten. Däremot finns inga betydande skillnader mellan olika typer av kommuner i svarsbenägenhet: stad och land är proportionerligt representerade.

Tabell 4 Enkät till socialtjänstchefer, antal och andel svar

		Antal svar	Svarsfrekvens (%)	Andel i populationen (%)	Andel i stickprovet (%)
Typ av kommun	Landsbygd	83	68,6	40,8	39,3
	Storstad	36	67,9	18,2	17,5
	Tätort	89	70,6	41,1	43,2
Polisregion	Nord	30	71,4	13,8	14,1
	Mitt	22	81,5	8,8	10,7
	Bergslagen	28	68,3	13,5	13,1
	Stockholm	27	69,2	12,9	13,1
	Väst	41	67,2	20,4	19,9
	Öst	24	75,0	11,0	11,7
	Syd	36	62,1	19,8	17,5
Totalt		208	69,3	100	100

Kommentar: I urvalet ingår även stadsdelar i Stockholm, Göteborg och Malmö. Totala antalet i urvalsramen var 319 st. Av dessa ingick 300 i utskicket.

Enkät till kommunernas ansvariga för samverkan med polisen

Undersökningen syftar till att kartlägga hur övergripande samverkan mellan kommun och polis fungerar i den nya organisationen.

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) bekräftar att samråd enligt förordning (1982:668) om statliga myndigheters inhämtande av uppgifter från näringsidkare och kommuner har skett

Undersökningen har genomförts som en webbenkät. Fältperioden sträckte sig mellan 17 april och 14 maj 2018. Fyra påminnelser skickades ut.

Målpopulation, urval och svarsfrekvens

Målpopulationen var den person i varje kommun som kommunen pekat ut som ansvarig för övergripande samverkan med polisen. I stora kommuner där ansvaret är delat mellan olika chefer i olika stadsdelar utgör varje stadsdelschef en egen observation. Detta gav en population på 319 personer. I den tänkta målgruppen utgjorde personurvalet en totalundersökning. Av dessa var 18 av olika skäl inte kontaktbara. Totalt svarade 222 respondenter på enkäten vilket ger en svarsfrekvens på 74 procent.

Bortfallsanalys

Av tabell 5 framgår antalet svar och svarsfrekvensen uppdelat på vissa bakgrundsvariabler. Som figuren visar finns det vissa mindre skevheter i materialet. Storstadskommuner har svarat i lite högre utsträckning än andra och kommuner i polisregion Stockholm är något överrepresenterade. Polisregion Väst är något underrepresenterade. Dessa skevheter bedömer vi inte påverkar tillförlitligheten i resultaten nämnvärt.

Tabell 5 Enkät till ansvariga för samverkan med polisen, antal och andel svar

		Antal svar	Svars- frekvens (%)	Andel i popu- lationen (%)	Andel i stick- provet (%)
Typ av kommun	Landsbygd	81	66,4	40,8	36,4
	Storstad	45	83,3	18,2	20,0
	Tätort	96	76,8	41,1	43,6
Polisregion	Nord	27	62,8	13,8	11,8
	Mitt	22	88,0	8,8	10,0
	Bergslagen	31	75,6	13,5	14,1
	Stockholm	35	85,4	12,9	18,6
	Väst	41	69,5	20,4	15,5
	Öst	25	73,5	11,0	11,4
	Syd	41	70,7	19,8	18,6
Totalt		222	73,8	100	100

Kommentar: I urvalet ingick även stadsdelar i Stockholm, Göteborg och Malmö. Totala antalet i urvalsramen var 319 st. Av dessa ingick 301 i utskicket.

Samverkan med SOM-institutet

SOM-institutet vid Göteborgs universitet genomför varje höst sedan 1986 en nationell frågeundersökning med syfte att kartlägga den svenska allmänhetens vanor och attityder på temat Samhälle, Opinion och Medier.² Institutet har i samverkan med Statskontoret sedan 2010 undersökt svenska folkets bedömning av olika myndigheters arbete. Hösten 2015 fick SOM-institutet även i uppdrag att undersöka allmänhetens förtroende för Polismyndigheten och deras kontakt med polisen. SOM-undersökningen består av sex delundersökningar, varav frågorna om förtroendet för Polismyndigheten och kontakten med polisen ingick i en av dessa.

Målpopulation, urval och svarsfrekvens

Undersökningen består av postenkäter, men med möjlighet att svara på webben. Enkäterna skickades ut i mitten av september 2017 och fältarbetet avslutades i slutet av december 2017.

Urvalet är ett systematiskt sannolikhetsurval av Sveriges befolkning, där utländska medborgare ingår, i åldrarna 16–85 år. Nettosvarsfrekvensen var 55 procent. Urvalet till delundersökningen bestod av 3 400 personer i åldrarna 16–85 år. Frågorna om allmänhetens förtroende för polisen i Sverige och

² För utförligare information om SOM-undersökningarna, se SOM-institutets webbplats www.som.gu.se.

polisverksamheten i kommunen besvarades av 1 771 respektive 1 774 personer.